

cfu

PÆDAGOGISK VEJLEDNING
'KAKERLAKKEN'

UDARBEJDET AF PÆDAGOGISK KONSULENT
JAN FRYDENSBJERG, SEPTEMBER 2023

[HTTPS://MITCFU.DK/31823811](https://mitcfu.dk/31823811)

TITEL 'KAKERLAKKEN'

Tema: Sorg, Døden, Vrede, Søskende, Familie, Samvittighed

Fag: Dansk

Målgruppe: 7. - 9. klasse

Om bogen:

Denne billednovelle af Kim Fupz Aakeson og Kamila Slocinska er oplagt som introduktion til billednovellens genre i starten af udskoling. Billednovellen kan dog sagtens anvendes i de ældste klasser og som prøveoplæg. Tematisk har 'Kakerlakken' døden og det at miste som sit omdrejningspunkt. Aftenen før at storebroren Mikkel dør i en trafikulykke, ligger hovedpersonen i sin seng og håber, at han dør. Han er misundelig, vred og irriteret på sin storebror - og ønsker både storebrorens værelse, fodbold og fodboldblade. Og på forfærdelig vis går det hele i opfyldelse. Det er derfor en alvorlig fortælling om både vrede, sorg, tilgivelse og fortrydelse.

Faglig relevans/Kompetenceområder:

Arbejdet med 'Kakerlakken' er en oplagt mulighed for at introducere eleverne for genren billednovelle, hvor tekst og illustrationer tilsammen udgør en fortælling. Derudover kan den fælles tematik for billednovellen medvirke til, at eleverne træner deres evne til at analysere og læse mellem linjerne. Denne pædagogiske vejledning tager primært udgangspunkt i arbejdet med kompetenceområdet fortolkning.

Forslag til læringsmål:

- Eleven har viden om temaets universelle gyldighed
- Eleven kan gennemføre en indsigtfuld analyse af en tekst
- Eleven kan reflekteret indleve sig i tekstens univers som grundlag for fortolkning.

Om den pædagogiske vejledning:

Den pædagogiske vejledning har til hensigt at give eleverne en udvidet forståelse af tekstens mange tomme pladser. På overfladen er det en fortælling om sorg og vrede - men det er også en historie om søskendeforhold, tilgivelse og at overkomme det værst tænkelige.

Der er lavet opgaver til før og efter læsningen begynder - og ingen undervejs i læsningen, da bogen bør læses i en bid. Dog er der lavet enkelte opgaver, der har fokus på enkelte citater og opslag.

FØR LÆSNINGEN

Wordcloud

Lav en wordcloud ud fra disse tre begreber. Søskende. Sorg. Vrede. Lad eleverne komme med bud på, hvilke ord og associationer de får i tankerne, når de hører de tre begreber.

Kakerlakkens betydning

Se godt på bogens forside. Hvilken rolle tror du, at kakerlakken spiller. Prøv at digt den historie, som du om lidt får afsløret.

Kim Fupz Aakeson

Undersøg hvilke andre bøger, som bogens forfatter Kim Fupz Aakeson har skrevet. Find ud af hvilke temaer, han ofte arbejder med og forholder sig til. Overvej om det også kommer til at passe på denne billednovelle.

De 10 værste ting ved søskende

Lav først din egen top 10 over irriterende ting ved søskende. Præsenter dem for hinanden og lav en fælles top 10, hvor de irritationsmomenter, der har fået flest top 10-placeringer bliver hyldet. Afslut arbejdet med at blive enige om de tre bedste ting ved søskende.

EFTER LÆSNINGEN

Skriv et haiku-digt

Tag udgangspunkt i billednovellens fortælling og forsøg at sammenfat bogens tema og handlingsforløb og tema i tre linjer med 5, 7 og 5 stavelser i hver.

“Jeg var fri”

Sådan beskriver drengen sine følelser efter at hans storebror er død. Hvordan tror du i virkeligheden, at han føler? Se godt på bogens første opslag og illustrationen. Ligner det en fri dreng, der ligger i sengen.

Kakerlakken

Hvorfor er det netop en kakerlak, som storebroren kommer tilbage som. Undersøg hvad kakerlakken er for et dyr, hvad det kan symbolisere og betyde.

Forældrene

Find eksempler i teksten på hvordan forældrene reagerer overfor det forfærdelige tab. Hvordan er de opmærksomme på lillebroren, der også har mistet? Giv også et eksempel på hvordan forældrene er illustreret i billednovellen.

Søskendeforholdet

Hvad kendetegner det søskendeforhold, som drengene havde. Find eksempler og citater i teksten.

Illustrationerne

Udvælg et særligt opslag/citat fra bogen og gennemgå illustrationen på de to sider. Lav en billedanalyse af opslaget, hvor du har særligt fokus på illustrationens stemning og udtryk.

Mal et minde

Lav en tegning eller en digital illustration, hvor du sætter billede på et af de minder, som de to brødre husker fra deres søskendeforhold.

Erkendelse?

"Nejnej, jeg døde fordi jeg ikke så mig for, jeg vadede lige ud foran den lastbil." Kakerlakkens ord til lillebroren er måske med til at skabe en ny erkendelse. At det ikke var hans skyld, at storebroren døde. Hvad tænker du om dette?

Er det en drøm?

Det er nok de færreste kakerlakker, der dukker op på et ungdomsværelse og begynder at snakke. Overvej om det kan være en drøm, som lillebroren har - og hvad den drøm som evt. kan symbolisere.

Skriv et brev

Skriv et brev til lillebroren eller forældrene, hvor du giver udtryk for, at det gør dig ondt, at de har mistet - men også med et par gode råd til, hvordan de kommer videre i livet - sammen.

"Skal jeg så bare savne dig og ikke andet?"

Hvorfor kan lillebroren have behov for andet end at savne? Hvad tror du, at han mener med citatet?

Citatfigurer (Greb fra udgivelsen 'Grib litteraturen')

Skab en række citatfigurer med udgangspunkt i bogens handling og tema. Udvælg et særligt citat, som du skaber en visualisering til. Det kan fx være noget der omhandler sorgen, døden, søskendeforhold eller kakerlakken.

En brochure om sorg

På baggrund af billednovellens handling og tema skal du forsøge at lave en lille brochure, hvor du informerer om hvilke muligheder man har for at få hjælp, hvis man har mistet. Giv også gerne en række bud på, hvordan man kommer bedst muligt videre i livet - og hvad man skal være opmærksom på.

Et år efter

Skriv lillebrorens dagbog et år efter, at han har taget afsked med sin storebror. Hvordan har han det - og hvordan fylder tabet hos ham nu?

SUPPLERENDE MATERIALER

Kakerlak - Drømmenes betydning og symbolik

Læs om hvad drømme om kakerlakker kan betyde; <https://dromme.org/kakerlak/>

Drengen der gik baglæns af Thomas Vinterberg

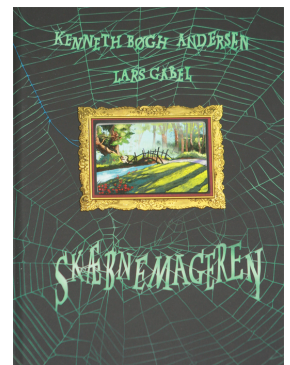
Thomas Vinterbergs prisbelønnede kortfilm, der omhandler sorgprocessen den 9-årige lillebror Andreas, der har mistet sin storebror Mikkel i en trafikulykke; <https://mitcfu.dk/TV0000026157>

5 eksempler på søskendestrid i Bibelen

Fem fortællinger fra Bibelen, der omhandler jalousi og opgør mellem søskende; <https://www.religion.dk/viden/5-eksempler-p%C3%A5-s%C3%B8skendestrid-i-bibelen>

Skæbnemageren af Kenneth Bøgh Andersen

Oplagt sparringspartner og pardanser til 'Kakerlakken' med nogenlunde samme tema og plotudgangspunkt. Simon har længe været misundelig på sin tvillingebror, men en nat bliver han taget af Spindelheksen, og Simon fortryder at han ønskede ham væk, og drager til heksens verden for at skaffe sin bror tilbage; <https://mitcfu.dk/53203973>

Med døden til følge af Lars Daneskov

Liva mistede sin storebror Victor i en ulykke for tre år siden. Livas familie er sidenhen gået fuldstændig i stå, og selvom at Liva forsøger at komme videre i livet, så besværliggøres det af, at Victors værelse står fuldstændig uberørt hen og forældrenes sorgbearbejdelse ikke tager hensyn til Liva. Men nogle gange er det som om, at Liva kan fornemme Victor; <https://mitcfu.dk/62913231>.

